

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Základní škola a Mateřská škola Pěnčín, příspěvková organizace

Účinnost od: 1. 9. 2026

Zpracovala: Veronika Bláhová, ředitelka školy

Vyhodnocování: jedenkrát ročně

1. Úvodní ustanovení

Strategie předcházení školní neúspěšnosti stanovuje jednotný postup školy při předcházení, včasném rozpoznávání a řešení obtíží, které mohou negativně ovlivnit vzdělávání dítěte nebo žáka.

Dokument vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, z vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, vše v platném znění.

Strategie se vztahuje na děti mateřské školy a žáky základní školy s přihlédnutím k jejich věku a stupni vzdělávání. V mateřské škole je zaměřena zejména na sledování vývoje dítěte, jeho školní připravenosti a včasné nastavení podpory. V základní škole se soustředí na předcházení vzdělávacím obtížím, jejich včasnou identifikaci a poskytování odpovídající podpory.

2. Vymezení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je chápána jako stav, kdy dítě nebo žák nedosahuje vzdělávacích výsledků odpovídajících jeho možnostem a schopnostem nebo se u něj objevují obtíže, které mohou jeho další vzdělávání negativně ovlivnit.

Školní neúspěšnost se nemusí projevovat pouze zhoršeným prospěchem. Mezi její možné projevy patří zejména:

- opakované nezvládání základního učiva nebo výrazně pomalé pracovní tempo;
- náhlé či dlouhodobé zhoršení vzdělávacích výsledků;
- obtíže se soustředěním, samostatností a dokončováním úkolů;
- častá nebo dlouhodobá absence a nedostatečná domácí příprava;
- ztráta motivace, odmítání práce, obavy ze selhání nebo nízká sebedůvěra;
- změny v chování, vztahu ke škole nebo vztazích se spolužáky;
- nedostatečná školní připravenost před zahájením povinné školní docházky.

3. Cíle strategie

- čas rozpoznávat děti a žáky ohrožené školní neúspěšností a zjišťovat možné příčiny jejich obtíží;

- předcházet prohlubování vzdělávacích problémů a poskytovat podporu odpovídající individuálním potřebám;
- podporovat motivaci, sebedůvěru, pozitivní vztah ke vzdělávání a bezpečné školní prostředí;
- sjednotit postup pedagogických pracovníků a zapojovat dítě nebo žáka i jeho zákonné zástupce;
- spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními a pravidelně vyhodnocovat účinnost podpory.

4. SWOT analýza školy

SWOT analýza posuzuje podmínky školy pro včasné rozpoznávání dětí a žáků ohrožených školní neúspěšností a pro poskytování odpovídající podpory.

Silné stránky • nízký počet dětí a žáků a dobrá znalost jejich individuálních potřeb • rodinné a bezpečné prostředí školy • úzká spolupráce a rychlé předávání informací mezi pedagogy • individuální přístup a možnost přizpůsobovat metody a tempo práce • úzký kontakt se zákonnými zástupci a pravidelné tripartity • propojení mateřské a základní školy	Slabé stránky • omezené personální možnosti malé školy • absence školního psychologa a školního speciálního pedagoga • omezený čas pedagogů pro individuální práci mimo výuku • vyšší nároky na diferenciaci ve spojených ročnících • omezená zastupitelnost pedagogických pracovníků • rozdílná míra zkušeností s diagnostikou a podpůrnými opatřeními
Příležitosti • spolupráce s PPP, SPC a dalšími odbornými pracovišti • další vzdělávání pedagogů v diagnostice, individualizaci a formativním hodnocení • rozvoj sebehodnocení, vrstevnického učení a formativní zpětné vazby • využívání konzultací, tripartit, pedagogické intervence a doučování • sdílení zkušeností a společné plánování podpory • využívání EduPage pro průběžnou komunikaci	Rizika • nepravidelná domácí příprava a rozdílná míra podpory v rodinách • častá nebo dlouhodobá absence a následné mezery v učivu • pozdní rozpoznání speciálních vzdělávacích potřeb • omezená spolupráce některých zákonných zástupců • dlouhé čekací lhůty ve školských poradenských zařízeních • náročná rodinná, sociální či zdravotní situace dítěte a přetížení pedagogů

5. Možné příčiny školní neúspěšnosti

Příčiny školní neúspěšnosti mohou být různé a často se vzájemně ovlivňují. Při nastavování podpory je nutné posuzovat situaci individuálně a nevycházet pouze z aktuálních výsledků dítěte nebo žáka.

5.1 Příčiny na straně dítěte nebo žáka

- nedostatečná školní připravenost, pomalejší pracovní tempo nebo oslabení dílčích funkcí důležitých pro učení;

- specifické poruchy učení či chování a obtíže v oblasti pozornosti, paměti nebo seberegulace;
- zdravotní obtíže, dlouhodobá nemoc, odlišný mateřský jazyk nebo vysoká absence;
- nízká motivace, nízká sebedůvěra, obava ze selhání nebo emoční obtíže;
- obtíže v navazování vztahů a začlenění do kolektivu;
- nadání nebo výrazně nerovnoměrný vývoj, nejsou-li vzdělávací potřeby vhodně podporovány.

5.2 Příčiny související s rodinným prostředím

- nedostatečná či nepravidelná podpora domácí přípravy nebo rozdílné požadavky školy a rodiny;
- náročná rodinná, sociální či finanční situace a změny ovlivňující psychický stav dítěte;
- nedostatečná komunikace, jazyková či kulturní bariéra nebo nepravidelná docházka;
- nepřiměřené nároky kladené na dítě nebo nedostatečná podpora jeho samostatnosti.

5.3 Příčiny související se vzděláváním ve škole

- nedostatečné přizpůsobení výuky individuálním potřebám, nepřiměřené tempo nebo množství práce;
- nejasné vzdělávací cíle a pravidla hodnocení nebo nedostatek názorných pomůcek;
- opakované zažívání neúspěchu bez odpovídající podpory a pozdní rozpoznání obtíží;
- nedostatečné předávání informací, narušené vztahy nebo chybějící podpora po delší absenci.

6. Včasné rozpoznávání ohrožených dětí a žáků

Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují vývoj, vzdělávací výsledky, chování, docházku a celkovou situaci dětí a žáků. Nevycházejí pouze z jednotlivé známky nebo neúspěchu, ale především z dlouhodobého vývoje a změn oproti předchozímu období.

K včasnému rozpoznání obtíží škola využívá zejména:

- průběžné pedagogické pozorování a pedagogickou diagnostiku v mateřské škole;
- analýzu výsledků práce, sledování individuálního pokroku a žákovské sebehodnocení;
- rozhovory s dítětem nebo žákem, konzultace a tripartitní setkání;
- komunikaci se zákonnými zástupci, sledování absence a sdílení poznatků mezi pedagogy;
- informace a doporučení školských poradenských zařízení.

Za varovné signály se považují zejména náhlé zhoršení výsledků, opakované nezvládání základního učiva, častá absence, výrazná změna chování, ztráta motivace, odmítání práce, obavy ze školy nebo dlouhodobé obtíže se soustředěním a plněním úkolů.

7. Postup školy při zjištění obtíží

7.1 Zachycení prvních obtíží

Pedagogický pracovník, který zaznamená obtíže dítěte nebo žáka, začne situaci průběžně sledovat. Zaměří se na výsledky a jejich vývoj, pracovní tempo, pozornost, samostatnost, chování, vztahy, motivaci, docházku a domácí přípravu. O zjištěných skutečnostech informuje třídního učitele; v mateřské škole si informace předávají učitelky příslušné třídy.

7.2 Zjištění možných příčin

Třídní učitel ve spolupráci s ostatními pedagogy posoudí rozsah a možné příčiny obtíží. Využije pozorování, analýzu prací a výsledků, rozhovor s dítětem nebo žákem, informace o docházce, pedagogickou diagnostiku a dostupná doporučení školského poradenského zařízení. Současně se zaměří na silné stránky a oblasti, ve kterých se dítěti nebo žákovi daří.

7.3 Jednání se zákonnými zástupci

Pokud obtíže přetrvávají nebo mají významný dopad na vzdělávání, třídní učitel osloví zákonné zástupce. Cílem je předat si informace, zjistit možné příčiny, dohodnout podporu ve škole i doma, stanovit dosažitelné cíle a termín vyhodnocení. Podle věku a situace může jednání proběhnout formou tripartity. Z důležitých jednání škola pořídí stručný záznam.

7.4 Nastavení podpůrných opatření prvního stupně

Podpora je zahájena bez zbytečného odkladu. Podle charakteru obtíží může zahrnovat zejména:

- individuální vysvětlení a procvičování učiva, úpravu metod, forem, tempa a organizace výuky;
- rozdělení úkolu na menší kroky, častější ověřování porozumění a využití názorných pomůcek;
- úpravu způsobu zadávání a hodnocení, formativní zpětnou vazbu a podporu sebehodnocení;
- pravidelné konzultace, pedagogickou intervenci nebo doučování podle možností školy;
- pomoc s doplněním učiva po absenci, podporu zapojení do kolektivu, motivace a sebedůvěry.

7.5 Plán pedagogické podpory

Pokud je nutné podporu koordinovat mezi více pedagogy nebo jsou obtíže dlouhodobější či rozsáhlejší, může škola zpracovat plán pedagogické podpory. Plán obsahuje popis obtíží a výchozího stavu, silné stránky a potřeby, konkrétní cíle, opatření, odpovědné osoby, způsob spolupráce se zákonnými zástupci a termín i způsob vyhodnocení. S plánem jsou seznámeni pedagogové podílející se na vzdělávání a zákonní zástupci.

7.6 Vyhodnocení podpory

Účinnost opatření je sledována průběžně. První společné vyhodnocení proběhne zpravidla po šesti až osmi týdnech, nejpozději do tří měsíců od zahájení podpory. Škola posoudí dosažený pokrok, účinnost jednotlivých opatření a potřebu podporu ukončit, pokračovat v ní, upravit ji nebo doporučit odborné posouzení. O výsledku jsou informováni zákonní zástupci a přiměřeně věku také dítě nebo žák.

7.7 Spolupráce se školským poradenským zařízením

Pokud poskytovaná podpora nevede k dostatečnému zlepšení nebo obtíže vyžadují odborné posouzení, škola doporučí zákonným zástupcům vyšetření v PPP nebo SPC. Poskytne poradenskému zařízení potřebné informace o obtížích a dosavadní podpoře, po obdržení doporučení nastaví stanovená opatření, seznámí s nimi příslušné pedagogy a průběžně vyhodnocuje jejich účinnost.

7.8 Závažné ohrožení dítěte

Pokud obtíže souvisejí s podezřením na zanedbávání, násilí, zneužívání nebo jiné závažné ohrožení, postupuje škola podle platných právních předpisů a svých vnitřních postupů. Podle závažnosti situace spolupracuje zejména s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, Policií České republiky nebo dalšími odbornými službami.

8. Odpovědnost jednotlivých osob

8.1 Ředitelka školy

- vytváří podmínky pro předcházení školní neúspěšnosti a koordinuje postup pedagogických pracovníků;
- zajišťuje předávání potřebných informací, metodickou a organizační podporu a účastní se řešení závažnějších případů;
- koordinuje spolupráci s PPP, SPC, OSPOD a dalšími pracovišti, zajišťuje dokumentaci a každoroční vyhodnocení strategie.

8.2 Třídní učitel

- sleduje výsledky, docházku, chování a vývoj žáků a vyhodnocuje informace od ostatních vyučujících;
- komunikuje se žákem a zákonnými zástupci, svolává konzultace či tripartity a navrhuje podpůrná opatření;
- podle potřeby zpracovává PLPP, koordinuje podporu, vede stručné záznamy a sleduje plnění doporučení ŠPZ.

8.3 Ostatní vyučující

- sledují práci a pokrok žáka, informují třídního učitele a podílejí se na zjišťování příčin obtíží;
- realizují dohodnutá opatření, přizpůsobují metody a předávají informace o účinnosti podpory.

8.4 Učitelky mateřské školy

- provádějí pedagogickou diagnostiku, sledují vývoj a pokrok dítěte a nastavují individuální podporu;
- komunikují se zákonnými zástupci, doporučují odbornou konzultaci a věnují zvýšenou pozornost školní připravenosti;
- při přechodu do základní školy předávají informace pouze v nezbytném rozsahu a v souladu s ochranou osobních údajů.

8.5 Asistent pedagoga

- poskytuje podporu podle pokynů učitele, pomáhá s porozuměním zadání a organizací práce;
- podporuje samostatnost a zapojení žáka, sleduje pokrok a předává pedagogům důležité poznatky.

8.6 Dítě nebo žák

- je přiměřeně věku zapojován do plánování podpory, stanovení cílů a hodnocení pokroku;
- je veden k pravidelnému plnění dohodnutých úkolů a k včasné žádosti o pomoc.

8.7 Zákonní zástupci

- poskytují škole potřebné informace, účastní se konzultací a spolupracují při nastavování i vyhodnocování podpory;
- podle možností zajišťují domácí přípravu a v případě potřeby vyšetření ve školském poradenském zařízení.

9. Preventivní opatření školy

Škola předchází školní neúspěšnosti především kvalitní výukou, včasným rozpoznáním obtíží a vytvářením bezpečného prostředí, ve kterém se děti a žáci nebojí požádat o pomoc ani udělat chybu.

- průběžné sledování individuálního pokroku, diferenciací úkolů a přizpůsobování metod, forem a tempa práce;
- srozumitelné a dosažitelné cíle, známá kritéria hodnocení, pravidelná zpětná vazba a sebehodnocení;
- podpora spolupráce, vrstevnického učení, bezpečných vztahů a příležitostí zažít úspěch;
- oceňování pokroku, úsilí a aktivního přístupu a využívání názorných či manipulačních pomůcek;
- zvýšená pozornost základním dovednostem, zejména čtení, psaní a matematické gramotnosti;
- pravidelná komunikace se zákonnými zástupci prostřednictvím konzultací, tripartit a EduPage;
- sledování docházky, sdílení informací mezi pedagogy a nabídka konzultací, intervence či doučování podle možností školy;
- spolupráce s PPP, SPC a dalšími odbornými pracovišti.

V mateřské škole je prevence založena zejména na pedagogické diagnostice, individualizované vzdělávací nabídce a rozvoji řeči, poznávacích schopností, motoriky, sebeobsluhy a sociálních dovedností. Zvýšená pozornost je věnována dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

10. Postup při zvýšené nebo dlouhodobé absenci

Škola průběžně sleduje docházku. Zvýšenou pozornost věnuje dlouhodobé nepřítomnosti, opakovaným krátkodobým absencím, nápadnému nárůstu omluvených hodin, neomluvené absenci a nepravidelné docházce v povinném předškolním vzdělávání.

10.1 Návrat po delší absenci

Třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími zjistí rozsah zameškaného učiva a se žákem, případně se zákonnými zástupci, domluví způsob doplnění. Stanoví základní učivo, předá materiály, rozloží práci do přiměřeného období a nabídne konzultace či další podporu podle možností školy. Po návratu není žák bezprostředně vystaven nepřiměřenému množství zkoušení; vyučující svůj postup koordinují.

10.2 Opakovaná nebo narůstající absence

- Třídní učitel vyhodnotí rozsah a četnost absence.
- Projedná situaci se žákem a kontaktuje zákonné zástupce.
- Zjistí možné příčiny a domluví způsob doplnění učiva.
- Stanoví termín vyhodnocení a podle závažnosti informuje ředitelku školy.

O důležitém jednání se zákonnými zástupci škola pořídí stručný záznam.

10.3 Neomluvená absence

Při neomluvené absenci škola postupuje podle školního řádu a aktuálních metodických doporučení MŠMT. Třídní učitel bez zbytečného odkladu informuje ředitelku školy a kontaktuje zákonné zástupce. Při opakování nebo podezření na závažné ohrožení dítěte škola podle okolností spolupracuje s OSPOD nebo dalšími institucemi.

10.4 Absence v povinném předškolním vzdělávání

Docházka dítěte a omlouvání jeho nepřítomnosti se řídí školním řádem mateřské školy. Při nepravdivé nebo dlouhodobé docházce učitelky kontaktují zákonné zástupce, zjistí příčiny, upozorní na možné dopady, nabídnou podporu a podle závažnosti informují ředitelku školy.

11. Dokumentace poskytované podpory

Škola vede přiměřenou dokumentaci o poskytovaných podpůrných opatřeních prvního stupně. Rozsah dokumentace odpovídá charakteru a závažnosti obtíží dítěte nebo žáka.

Dokumentaci může tvořit zejména:

- stručný záznam o zjištěných obtížích, stanovených cílech a nastavené podpoře;
- záznam z jednání se zákonnými zástupci nebo z tripartitního setkání;
- plán pedagogické podpory, pokud byl zpracován;
- vyhodnocení účinnosti poskytovaných opatření;
- doporučení školského poradenského zařízení a související dokumentace.

Dokumentace je uložena tak, aby byla chráněna před přístupem neoprávněných osob. Pedagogickým pracovníkům jsou předávány pouze informace nezbytné pro vzdělávání a podporu dítěte nebo žáka.

12. Vyhodnocování strategie

Naplnění strategie vyhodnocuje ředitelka školy ve spolupráci s pedagogickými pracovníky jedenkrát ročně, zpravidla na konci školního roku. Hodnotí včasnost rozpoznávání obtíží, využívaná opatření a jejich účinnost, pravidelnost vyhodnocování, spolupráci se zákonnými zástupci a odbornými pracovišti a potřebu změn pro následující období.

Vyhodnocení probíhá bez uvádění citlivých osobních údajů jednotlivých dětí a žáků. Na základě zjištěných skutečností může být strategie aktualizována.

13. Závěrečná ustanovení

S touto strategií jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy. Při předcházení a řešení školní neúspěšnosti postupují jednotně, vzájemně spolupracují a respektují individuální potřeby dítěte nebo žáka.

Strategie je uložena v dokumentaci školy a je pedagogickým pracovníkům dostupná. Nabývá účinnosti dne 1. 9. 2026.

V Pěnčíně dne: **Veronika Bláhová, ředitelka školy** Podpis:

Projednáno na pedagogické radě dne:

ZÁZNAM O POSKYTNUTÍ PODPORY DÍTĚTI/ŽÁKOVI

Jméno a příjmení:	Třída / školní rok:
Datum zjištění obtíží:	Podpora bude probíhat od – do:

1. Stručný popis obtíží a výchozího stavu

.....

.....

.....

.....

2. Silné stránky dítěte/žáka a cíl podpory

.....

.....

.....

.....

3. Nastavená podpůrná opatření

☐ individuální vysvětlení a procvičování	☐ přizpůsobení pracovního tempa
☐ rozdělení úkolů na menší kroky	☐ úprava zadávání práce
☐ častější ověřování porozumění	☐ názorné nebo podpůrné pomůcky
☐ úprava způsobu hodnocení	☐ formativní zpětná vazba
☐ individuální konzultace	☐ doplnění zameškaného učiva
☐ podpora motivace a sebedůvěry	☐ podpora zapojení do kolektivu
☐ spolupráce se zákonnými zástupci	☐ jiné:

Podporu zajišťuje:

4. Spolupráce s dítětem/žákem a zákonnými zástupci

Dítě/žák byl seznámen dne:	Zákonný zástupce byl informován dne:
Způsob: ☐ osobně ☐ tripartita ☐ EduPage	☐ telefonicky ☐ jinak:

5. Vyhodnocení podpory

Datum vyhodnocení:	Výsledek: ☐ dosaženo ☐ částečně ☐ nedosaženo
Co se osvědčilo:	

Další postup: ☐ ukončit ☐ pokračovat ☐ upravit opatření ☐ zpracovat PLPP ☐ doporučit PPP/SPC ☐ jiný:

Datum: Jméno a podpis pedagoga: